

Persbericht

Ontstaan van rupsenplaag hangt samen met mate van stikstofdepositie

Het zal weinig natuurliefhebbers ontgaan zijn, grote delen van de Nederlandse eikenbossen worden momenteel kaalgevreten door vlinderrupsen van onder andere Bladrollers en Kleine en Grote Wintervlinders. Opmerkelijk is dat Zomereiken in delen van de Veluwe gespaard blijven terwijl deze in andere delen van het land wel volledig kaal worden gevreten. Vooral Zomereiken op voormalige stuifzanden zitten nog goed in het blad. Deze stuifzanden zijn van nature zeer voedselarm. Onderzoekers van Stichting Bargerveen hebben ontdekt dat de mate van stikstofdepositie een rol speelt bij het al dan niet ontstaan van de rupsenplaag.

Verschillen in stikstofdepositie beïnvloeden de mate van vraat op arme bodems. Op arme bodems met weinig mineralen worden onder invloed van stikstofdepositie stoffen aangemaakt in de bladeren van de eiken die de ontwikkelingen van de vlinderaantallen remmen.

Experimenten hebben laten zien dat rupsen die opgroeien op bladeren van zomereiken van een arme bodem zich wel ontwikkelen, maar vlak voor het verpoppen in grote getale sterven. De ontwikkelingen van rupsen op bladeren in gebieden met veel stikstof depositie gaat goed met als resultaat veel rupsen.

Dit is een belangrijke oorzaak voor de verschillen die we zien tussen regio's in ons land. Door dit effect is het verschil in vraat te zien tussen de verschillende gebieden met eikenbomen.

De zwaar aangetaste bomen gaan niet dood maar zullen vanaf half juni weer opnieuw bladeren gaan maken. De rupsen zijn dan verdwenen of verpopt, waardoor ze niet meer vreten.

Een dergelijke rupsenplaag is heel positief voor de ontwikkeling van allerlei soorten zangvogels zoals mezen. Er is een overvloed aan voedsel om de jongen mee groot te brengen. Veel soorten spelen dan ook op deze rupsenplaag in door het starten van meerdere legsels. Opvallend is ook het verschijnen van veel fluiters (een schaarse zomervogels, familie van de tijftjaf) op plekken waar zich rupsenplagen voordoen. Zij weten blijkbaar heel goed deze plotselinge tafeltje-dekje-situaties te vinden en doen er hun voordeel mee.

Nadere inlichtingen bij

Arnold van de Burg (Stichting Bargerveen; a.vandenburg@science.ru.nl, tel. 06-52198450)

Ruud Foppen (SOVON Vogelonderzoek Nederland ruud.foppen@sovon.nl)

Een Zomereik (links) met blad en een kaalgevreten Amerikaanse Eik (rechts) op arme bodem op de Zuidwest-Veluwe (30/5 2010).

Er worden dit jaar opmerkelijk veel fluiters waargenomen, met name op plekken waar zich grote aantallen rupsen te goed doen aan de eiken.